

ARIJEVCI I SEMITI

Mnogi ni ne znaju da je u Beogradu još pre Drugog svetskog rata postojala *Nemačko srpska škola*. Osnovana je još davne 1854. godine i smatrana je nekom vrstom elitne prosvetne ustanove. Naravno, u njoj je nastava držana na nemačkom jeziku. Moju drugaricu Branku su, kad je napunila šest godina, roditelji dali u tu školu računajući da je to prilika da dete, sem maternjeg jezika, dobro nauči i jedan strani jezik.

Aprila 1941. godine, Beograd je bombardovan, a desetak dana posle toga nacistička Nemačka je okupirala našu zemlju. Beograd je bio prilično razrušen, snabdevanje hranom je bilo otežano, a Jevreji su na rukavu morali nositi žutu traku, bilo im je zabranjeno da koriste gradski prevoz, da ulaze u parkove, da idu u škole i da se snabdevaju namirnicama kao ostali građani ovog grada. Sve ovo Branka, u godinama u kojima je bila, nije osećala, ona je imala srpsko prezime, a pošto su ubrzo zatim škole proradile, ona je nastavila da ide u treći razred Nemačko srpske osnovne škole. Bila je dobar učenik, lepo se družila sa ostalom decom i te prve godine okupacije neku oskudicu nije mnogo osećala. Istina, neke njene drugarice su nestale, ali Branka nije znala šta je tome razlog. Njeni roditelji su se nekako snabdevali namirnicama, dovijali su se kako su znali i mogli, pa u kući nije vladala jako izražena oskudica.

Nastavnici u školi bili su Nemci i deci nije bilo teško da prihvate njihov način izgovora pa da tako odlično savladaju pravilan izgovor jezika kojim su se služili Šiler, Hajne, Gete, Šopenhauer, Grim i mnogi drugi širom sveta poznati nemački pesnici i književnici. Koliko su nastavnici sugerisali deci i neke nacističke ideje, teško je danas, posle toliko vremena, znati. Verovatno su malo starijoj deci i o tome nešto govorili. Branka se seća samo kako joj je jednog dana učitelj rekao da se popne na sto. Malo zbunjena, ona se popela. Nastavnik joj je rekao da se polako okreće da bi joj sva deca u razedu mogla videti lice i da je vide sa svih strana. Branka se polako okretala, a nastavnik je pritom objašnjavao deci: „*Vidite, kako ima plavu kosu i plave oči, vidite kakav ima stas, ona je tipična arijevka. Semiti ne izgledaju tako*“. Branka se danas ne seća šta im je njihov nastavnik govorio opisujući negativne osobine Semita, ali se dobro seća svog penjanja na sto, okretanja i rečenice koju je nastavnik za to vreme izgovarao. Kad se vratila kući ispričala je roditeljima to što joj se desilo. Poverovala je svom

nastavniku da pripada arijevskej rasi iako nije znala razliku između arijevca i Semita. Istina, znala je da je njena majka Jevrejka, da je i njena baka bila Jevrejka ali da to, dok traje okupacija, mora jako kriti.

Četiri godine kasnije, kad je Drugi svetski rat završen porazom nacističke Nemačke, saznala je šta su nacistički okupatori radili sa Jevrejima, da su Jevreji Semiti i da je ona, pored plavih očiju i plave kose, ipak semitskog porekla.

Aleksandar Ajzinberg

9. januara 2020.